

ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม : การเจริญสูงสุดและการเสื่อม

ในช่วงทศวรรษของปี 1940 และ 1950 เป็นช่วงระยะเวลาของอิทธิพลสูงสุด และ
ขณะเดียวกันก็เป็นสมัยเริ่มต้นของการเสื่อมของทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม (Structural-
Functionalism) ในช่วงเวลาที่กล่าวนี้ พาร์สันได้เสนอถ้อยแถลงที่มีความสำคัญที่สะท้อนให้เห็น
ถึงเปลี่ยนแนวความคิดจากทฤษฎีปฏิบัติการ (action theory) ไปสู่ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม
ขณะเดียวกันบรรดาสาาาศึกษย์ของพาร์สันก็ขยายจำนวนไปทั่วประเทศ เข้าไปดำรงตำแหน่งที่สำคัญ
อยู่ในคณะสังคมวิทยาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ (อย่างเช่น โคลัมเบียและคอร์เนล เป็นต้น)
สาาาศึกษย์ดังกล่าวต่างก็มีผลงานของตัวเองที่มีส่วนทำให้ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม ได้รับการยอมรับ
อย่างกว้างขวางอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 1945 คิงสลีย์ เดวิส (Kingsley Davis) และ
วิลเบอร์ต มอร์ (Wilbert Moore) ได้พิมพ์ความเรียงเกี่ยวกับการวิเคราะห์การลำดับชั้นทาง
สังคมโดยการพิจารณาตามแนวทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม (ดูรายละเอียดในบทที่ 3) ความ
เรียงชิ้นนี้ถือเป็นถ้อยแถลงที่ชัดเจนที่สุดเกี่ยวกับแนวความคิดของทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม ใน
ความเรียงดังกล่าวได้เสนอข้อโต้แย้งว่า การลำดับชั้นทางสังคมเป็นโครงสร้างที่มีหน้าที่สำคัญเพื่อ
การดำรงอยู่ของสังคมหรืออวัยวะหนึ่ง ในแง่ของอุดมการณ์ ชั้นต่าง ๆ ของสังคมเป็นผลมาจากความ
ไม่เท่าเทียมกัน

ใน ค.ศ. 1949 เมอร์ตัน ได้พิมพ์บทความซึ่งได้กลายเป็นถ้อยแถลงทางการของ
ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม ในบทความดังกล่าว เมอร์ตันได้พยายามที่จะแยกแยะให้เห็นถึงองค์
ประกอบที่สำคัญต่าง ๆ ของทฤษฎีอย่างละเอียดถี่ถ้วน ขณะเดียวกันก็ได้ขยายขอบเขตของแนว
ความคิดออกไปในทิศทางใหม่ (เมอร์ตันได้ชี้ให้เห็นชัดว่าทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม นอกจากจะ
พิจารณาเกี่ยวกับหน้าที่ในทางสร้างสรรค์หรือทางบวก (positive functions) แล้วยังคงจะ
ต้องพิจารณาหน้าที่อันมีผลไปในทางไม่สร้างสรรค์หรือทางลบ (dysfunctions) ต่าง ๆ ด้วย
ยิ่งไปกว่านั้นทฤษฎีดังกล่าวนี้ ก็ควรจะทำให้ความสนใจต่อดุลยภาพอันเป็นผลสุดท้ายของสิ่งที่ยังคงมี
หน้าที่และหมดหน้าที่ไปแล้วต่าง ๆ ด้วย หรือควรจะสนใจต่อปัญหาที่ว่า โครงสร้างในส่วนรวมจะยัง
คงมีลักษณะที่มีหน้าที่หรือว่าหมดหน้าที่ความจำเป็นไปแล้ว

อย่างไรก็ตามในขณะที่อยู่ในระหว่างมีอิทธิพลอย่างมาก ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม ก็ถูกโจมตี และการโจมตีได้มีเพิ่มมากขึ้นจนถึงขีดสูงสุดในทศวรรษของปี 1960 และ 1970 ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยมเกี่ยวกับการลำดับชั้นทางสังคมของเดวิส และมอร์ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ ตั้งแต่เริ่มต้นและก็ยังมียุคต่อมาจนถึงปัจจุบัน นอกเหนือไปจากนั้น การวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีในลักษณะทั่วไปก็เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการสังคมวิทยา

ในปี ค.ศ. 1959 ซี ไรท์ มิลส์ ได้วิจารณ์พาร์สัน จากนั้นก็มีผู้วิจารณ์ที่สำคัญอย่าง เช่น เดวิด ลอควูด (1956) และอัลวิน โคลเนอร์ (1959/1967) และเออร์วิง ฮอโรวิทซ์ (1962/1967) วิจารณ์เพิ่มอีก ในทศวรรษของปี 1950 การโจมตีต่าง ๆ ดังกล่าวได้รับการพิจารณาว่าเป็นเสมือนหนึ่ง "การโจมตีของผู้ก่อการร้าย" แต่เมื่อสังคมวิทยานำมาจนถึงทศวรรษของปี 1960 อิทธิพลของทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยมก็อยู่ในฐานะที่จะไปรอดได้ยาก

✱ จอร์จ เฮโก (1986) ได้อธิบายความเกี่ยวพันของการมีและเสื่อมอิทธิพลของทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม กับฐานะของสังคมอเมริกันในระบบของโลก ขณะที่อเมริกาก้าวขึ้นมาสู่ชาติมหาอำนาจของโลกภายหลังปี ค.ศ. 1945 ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม ได้ก้าวขึ้นมาสู่ทฤษฎีที่มีอิทธิพลสูงสุดในวงการทางสังคมวิทยาด้วยวิถีทาง 2 ประการ คือ ประการแรก ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยมที่มีแนวความคิดว่า "แบบแผนทุกอย่างจะส่งผลอันจะเป็นคุณประการต่อการธำรงรักษา และการอยู่รอดของระบบในส่วนรวม" แท้ที่จริงแล้ว ก็ไม่ใช่อะไรนอกจะเป็นการเยินยอสหรัฐอเมริกาและความเป็นมหาอำนาจในโลกของสหรัฐ" ประการที่สอง ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยมที่เน้นความสำคัญของดุลยภาพ (equilibrium) (คือแนวความคิดที่ว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ดีที่สุดก็คือการไม่เปลี่ยนแปลง) สอดคล้องกับผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งในสมัยนั้นเป็น "จักรวรรดิที่มั่งคั่งและมีอำนาจมากที่สุดในโลก" การเสื่อมอำนาจของสหรัฐอเมริกาในฐานะเป็นชาติมหาอำนาจของโลกในทศวรรษของปี 1970 เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการสิ้นสุดอิทธิพลของทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยมในวงการทฤษฎีสังคมวิทยา